

LITTERATUR

- Abrahamsson, Lillemor et al. 1983. *Näringslära för högskolan*. Uppsala: Esselte studium AB.
- Ahlström, Torbjörn och Karl-Göran Sjögren. 2009. «Kvinnan från Österöd - ett tidigmesolitiskt skelett från Bohuslän.» *In Situ* 2009:47–64.
- Ahrrenius, Olof. 1935. «Markundersökning och arkeologi.» *Fornvännen* 1935:65–76.
- Amundsen, Øystein Magnus. 2000. *Neolitikum i Agder og Telemark. En komparativ analyse av keramikk og flintøkser*. Oslo: Upublisert hovedfagsoppgave i nordisk arkeologi, IAKK, Universitetet i Oslo.
- Amundsen, Øystein Magnus, S. Knutsen, Axel Mjærum og Gaute Reitan. 2006. «Nøkleby i Ski, Akershus – en tidligeolitisk jordbruksbopllass?» *Primitive tider* 9:85–96.
- Andersen, Bjørn G. 1960. *Sørlandet i Sen- og Postglacial Tid*. Oslo: Aschehoug (kommisjon). (Norges geologiske undersøkelse nr. 210).
- Andersson, Stina, Carl Cullberg, Karin Rex Svensson, och Johan Wigforss. 1975. *Sorteringsschema för kärn och skivyxor av flinta*. Stockholm: Kungl. Vitterhets Historie och Antikvitets Akademien.
- Andersson, Stina, Johan Wigforss, och Søren Nancke-Krogh. 1988. *Fångstfolk för 8000 år sedan – om en grupp stenåldersboplätser i Göteborg*. Göteborg: Göteborgs Arkeologiska Museum.
- Andrefsky, William. 1998. *Lithics: Macroscopic approaches to analysis*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Antonsson, Karin, and Heikki Seppä. 2007. «Holocene temperatures in Bohuslän, southwest Sweden: a quantitative reconstruction from fossil pollen data.» *Boreas* 36:400–410.
- Apel, Jan. 2001. *Daggers knowledge & power. The social aspects of flint dagger technology in Scandinavia 2350 – 1500 BC*. Uppsala: Coast to coast project. Dept. of Archaeology and Ancient History. Uppsala university.
- Apel, Jan E. et al. 1995. «Fågelbacken och trattbägarsamhället. Samhällsorganisation och rituella samlingsplatser vid övergången till en bofast tillvaro i östra Mellansverige.» *Tor* 27(1):47–132.
- Arisholm, Torstein, og Nymoen, Pål, red. 2005. *Stokkebåter. Nytt om Sørumbåten og andre sørnorske stokkebåtfunn*. Oslo: Norsk Sjøfartsmuseum.
- Arntsen, Øyvind. 2006. «Arkeologi og mikrofon.» *Nicolay Arkeologisk Tidskrift* 99:30–35.
- Ballin, Torben Bjarke. 1995. «Beskrivelse og analyse af skævtrekantene fra Farsund (Lundevågen R17 og R21).» *Universitetets Oldsaksamlingens Årbok* 1994: 79–90.
- Ballin, Torben Bjarke. 1998. *Oslofjordforbindelsen. Arkæologiske undersøgelser ved Drøbaksundet*. Oslo: Universitetets Oldsaksamling. (Varia 48).
- Ballin, Torben Bjarke. 1999a. *Kronologiske og regionale forhold i Sydnorsk stenalder. En analyse med udgangspunkt i bopladserne ved Lundevågen (Farsundprosjektet)*. Aarhus.
- Ballin, Torben Bjarke. 1999b. «The middle Mesolithic in southern Norway.» Pp. 203–16 i *The Mesolithic of Central Scandinavia*, edited by Joel Boaz. Oslo: Universitetets Oldsaksamling. (Universitetets Oldsaksamlings Skrifter, Ny rekke, nr 22).
- Ballin, Torben Bjarke, og Ole Lass Jensen. 1995. *Farsundprosjektet – stenalderboplader på Lista*. Oslo: Universitetets Oldsaksamling. (Varia 29).
- Behre, Karl-Ernst. 2001. «Landscape Development and Occupation History along the Southern North Sea Coast.» Pp. 299–312 in *Climate Development and History of the North Atlantic Realm*, edited by Gerold Wefer, Wolfgang H. Berger, Karl-Ernst Behre, and Eystein Jansen. Berlin: Springer Verlag.
- Berg, Evy. 1995. *Steinalderlokaliseter fra senmesolitisk tid i Vestby, Akershus. Dobbelspor/E6 – prosjektet*. Oslo: Universitetets Oldsaksamling. (Varia 32).
- Berg, Evy. 1997. *Mesolitiske boplasser ved Årungen i Ås og Frogner, Akershus. Dobbeltspor/E6-prosjektet 1996*. Oslo: Universitetets Oldsaksamling. (Varia 44).
- Berg-Hansen, Inger Marie. 2009. *Steinalderregistrering. Metodologi og forskningshistorie i Norge 1900–2000 med en feltstudie fra Lista i Vest-Agder*. Oslo: Kulturhistorisk Museum, Fornminneseeksjonen, Universitetet i Oslo. (Varia 75).
- Bergstrøm, Bjørn. 1999. «Glacial geology, deglaciation chronology and sea-level changes in the southern Telemark and Vestfold counties, southeastern Norway.» *Norges geologiske undersøkelse Bulletin* 435:23–42.
- Bergsvik, Knut Andreas. 2002. *Arkeologiske undersøkelser ved Skatstraumen. Bind 1*. Bergen: Bergen Museum, Universitetet i Bergen.
- Bergsvik, Knut Andreas. 2003. *Ethnic boundaries in Neolithic Norway*. Bergen: Department of Archaeology, University of Bergen.
- Bergsvik, Knut Andreas. 2006. *Ethnic boundaries in Neolithic Norway*. Oxford: Archaeopress. (BAR International Series 1554).

- Binford, Lewis R. 1979. «Organisation and formation processes: Looking at curated technologies.» *Journal of Anthropological Research* 35:255–73.
- Binford, Lewis R. 1978. *Nunamiut Ethnoarchaeology*. New York: Academic Press.
- Binford, Lewis R. 1981. «Bones: Ancient Men and Modern Myths.» Pp. 299–312 i *Studies in Archaeology*, edited by Lewis R Binford. New York: Academic Press.
- Biwall, Anders, F. Larsson och Karl-Fredrik Lindberg. 2007. «Arkeologisk metodik.» i *Stenålder i Uppland. Uppdragsarkeologi och eftertanke*. Uppsala: Societas Archaeologica Upsaleensis, Riksantikvarieämbetet, Upplandsmuseet.
- Bjerck, Hein B. 1989. *Forskningsstyrt kulturminneforvaltning på Vega, Nordland*. Trondheim: Universitetet i Trondheim, Vitenskapsmuseet.
- Bjerck, Hein B. 2008a. «Lokalitet 48 Nordre Steghaugen - Tidligmesolittiske boplasser med ildsteder og telttufter.» Pp. 217–56 i *Ormen Lange Nyhamna: NTNU Vitenskapsmuseets arkeologiske undersøkelser*, red. Hein B. Bjerck et al. Trondheim: Tapir.
- Bjerck, Hein B. 2008b. «Norwegian Mesolithic trends: a review.» Pp. 60–106 i *Mesolithic Europe*, edited by Geoff Bailey and Penny Spikins. Cambridge: Cambridge University Press.
- Bjerck, Hein B. 1983. *Kronologisk og geografisk fordeling av mesolittiske element i Vest- og Midt-Norge*. Bergen: Upublisert magistergradsavhandling ved Universitetet i Bergen.
- Bjerck, Hein B. et al., red. 2008. *Ormen Lange Nyhamna: NTNU Vitenskapsmuseets arkeologiske undersøkelser*. Trondheim: Tapir.
- Boaz, Joel. 1998. *Hunter-gatherer Site Variability: Changing patterns of site utilization in the interior of eastern Norway, between 8000 and 2500 B.P.* Oslo: Universitetets Oldsaksamling. (Universitetets Oldsaksamlings Skrifter. Ny rekke 20).
- Brattekværne, Cathrine, og Stian Finmark. 2011. *Rapport fra kulturmuseum registrering. Nettforsterkning Grenland. Kragerø, Bamble og Skien kommuner*. Skien: Telemark Fylkeskommune.
- Brinch Petersen, Eric. 1966. «Klosterlund – Sønder Hadsund – Bøllund. Les trois sites principaux du Maglémosen ancien en Jutland. Essai de typologie et de chronologie.» *Acta Archaeologica* XXXVII:77–185.
- Broadbent, Noel. 1979. *Coastal Resources and Settlement Stability. A Critival Study of a Mesolithic Site Complex in Northern Sweden*. Uppsala: Uppsala universitet, Institute of North European Archaeology.
- Bronk Ramsey, Christopher. 2009. «Bayesian analysis of radiocarbon dates.» *Radiocarbon* 51(1):337–60.
- Browall, Hans. 2011. *Alvastra påbyggnad. 1909–1930 års utgrävningar*. Stockholm: Kungl. Vitterhets Historie och Antikvitets Akademien.
- Bårdseth, Gro., red. 2008. *E6-prosjektet Østfold, Band 5, Evaluering – resultat*. Oslo: Kulturhistorisk Museum, Fornminneseksjonen, Universitetet i Oslo. (Varia 69).
- Callanan, Martin. 2007. *On the edge – a Survey of Early Mesolithic Informal Tools from Central Norway*. Trondheim: NTNU, Faculty of Arts, Department of Archaeology and Religious studies.
- Clark, J. D. Graham. 1948. «The development of fishing in Prehistoric Europe.» *The Antiquaries Journal* 28:45–85.
- Craig, Oliver E. et al. 2005. «Did the first farmers of central and eastern Europe produce dairy foods?» *Antiquity* 79(306):882–94.
- Craig, Oliver E. et al. 2011. «Ancient lipids reveal continuity in culinary practices across the transition to agriculture in Northern Europe.» *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America*, 10.1073/pnas.1107202108:1–6.
- Crombé, Philippe, Yves Perdaen, and Joris Sergant. 2006. «Extensive artefact concentrations: single occupations or palimpsests? The evidence from the Early Mesolithic site of Verrebroek ‘Dok’ (Belgium).» Pp. 237–43 in *After the Ice Age. Proceedings of the International Conference, Rottenburg 9–12 September 2003*, edited by C. -J Kind.
- Damlien, Hege. 2010a. «Bjørkeli – en mellommesolittisk lokalitet.» Pp. 236–264 i *Steinalderundersøkelser ved Rena Elv. Gråfjellprosjektet bind III*. Red. Kathrien Stene. Oslo: Kulturhistorisk museum, Fornminneseksjonen, Universitetet i Oslo. (Varia 76).
- Damlien, Hege. 2010b. «Stene terrasse – en mellommesolittisk og senmesolittisk lokalitet med boligstruktur, ildsted og kokegropar.» i Pp. 275–309 *Steinalderundersøkelser ved Rena Elv. Gråfjellprosjektet bind III*. Red. Kathrine Stene. Oslo: Kulturhistorisk museum, Fornminneseksjonen, Universitetet i Oslo. (Varia 76).
- Damlien, Hege, red. 2012. *Årsrapport 2011. E18 Bommestad-Sky. Arkeologiske undersøkelser i Larvik kommune, Vestfold fylke*. Oslo: Kulturhistorisk Museum, Fornminneseksjonen, Universitetet i Oslo.
- Damlien, Hege. 2013. *E18-prosjektet Bommestad-Sky. Arkeologiske utgrävningar i Larvik kommune, Vestfold fylke. Årsrapport 2012*. Oslo: Kulturhistorisk Museum, Fornminneseksjonen, Universitetet i Oslo.
- Darmark, Kim, Michel Guinard, Lars Sundström, och Pierre Vogel. 2009. *Svartkärret 1–3. Tre mellanmesolitiska lägerplatser i Närke. Slutundersökning. Slutundersökning raä 83:1, 102, 103, Västra Via 1:4, 2:4 Vintrosa socken, Örebro län*. Uppsala: Societas Archaeologica Upsaleensis. (SAU rapport 2009:5).
- Demuth, Volker. 2009. *Kulturmuseum registrering, Porsgrunn kommune, Ny jernbaneträse Larvik-Porsgrunn*. Skien: Telemark Fylkeskommune.

- Demuth, Volker. 2011. *Kulturhistorisk registrering, Bamble kommune, Ny E 18, sydlig trase*. Skien: Telemark Fylkeskommune.
- Demuth, Volker. 2012. *Arkeologisk registrering. Bamble kommune. E 18 – etterregistreringer 2012*. Skien: Telemark Fylkeskommune.
- Dobres, Marcia-Anne. 2000. *Technology and Social Agency. Outlining a Practice Framework for Archaeology*. Oxford: Blackwell Publisher.
- Eigeland, Lotte. 2008. «Technology of the heart – the chaîne opératoire concept and six lithic assemblages from the South-Eastern Norwegian Late Mesolithic.» Pp. 149–72 i *Technology in archaeology. Proceedings from the SILA workshop: The study of technology as a method for gaining insight into social and cultural aspects of Prehistory*, edited by Mikkel Sørensen og P. Desrosiers. København: Publications from the National Museum.
- Eigeland, Lotte. 2011. «State or Status Quo? Experimental Archaeology in East Norwegian Stone Age Research.» Pp. 99–121 i *Experimental Archaeology. Between Enlightenment and Experience*, edited by Bodil Petersson and Lars Erik Narmo. Lund: Lund University, Department of Archaeology and Ancient History.
- Eigeland, Lotte C. 2006. *Blod fra stein. En eksperimentell tilnærming til råstoffstrategier og teknologiske tradisjoner i sørøst-norsk senmesolitikum*. Oslo: Upublisert hovedfagsoppgave i nordisk arkeologi, IAKH, Universitetet i Oslo.
- Eigeland, Lotte C. 2013. «Life's a beach – with flint. Til Verdens Ende for å gjøre eksperiment med strandflint.» *Nicolay Arkeologisk Tidskrift* 121:5–14.
- Eigeland, Lotte, and Elin Hansen. in press. «Let's get hammered. Hammerstones can be used to interpret social mobility and networking in the Mesolithic.» Paper given at the Eight International Conference on the Mesolithic in Europe, Santander, Spain.
- Ekman, Martin. 1996. «A consistent map of the post-glacial uplift of Fennoscandia.» *Terra Nova* 8:158–65.
- Ekstrand, Sofie. 2013. *Rapport arkeologisk utgraving. Skutvikåsen lok. 3–5. Boplatser från äldre och yngre stenålder – med en depå från merovingertid. 227/10 & 12, Skien, Telemark*. Oslo: Arkiv, Kulturhistorisk Museum, Fornminneseksjonen, Universitetet i Oslo.
- Eymundsson, Carine et al. under utarbeidelse: Axes in transformation – Changes in axe technology and society in the Oslofjord area, Norway, c. 9000 – c. 6000 cal BC. I: Kjetil Knutsson, Helena Knutsson, Jan Apel and Håkon Glørstad (eds.): *The early settlement of Northern Europe – Technology and communication*.
- Finmark, Stian. 2012. *Kulturhistorisk registrering Porsgrunn kommune. Vestfoldbanen - Dobbeltspor. Tillegrgsregistrering*. Skien: Telemark Fylkeskommune.
- Fischer, Anders. 2002. «Food for Feasting?» Pp. 341–94 i *The Neolithisation of Denmark 150 years of debate*, edited by Anders Fischer and Kristian Kristiansen. Sheffield: J. R. Collins Publications.
- Fossum, Guro. 2009. *Å knuse stein? En studie av bipolar teknikk belyst ved arkeologisk materiale fra Ormen Lange Nyhamna*. Trondheim. Mastergradsoppgave i arkeologi, NTNU Vitenskapsmuseet.
- Fredén, Curt. 1975. *Subfossil finds of arctic whales and seals in Sweden*. Stockholm: Sveriges geologiska undersökning.
- Fredsjö, Åke. 1953. *Studier i Västsveriges äldre stenålder*. Göteborg: Göteborg och Bohusläns fornminnesförening.
- Fuglestvedt, Ingrid. 1999. «The Early Mesolithic site at Stunner [Akershus], south east Norway: A discussion of Late Upper Paleolithic/Early Mesolithic chronology and cultural relations in Scandinavia.» Pp. 198–202 i *The Mesolithic of Central Scandinavia*, edited by Joel Boaz. Oslo: Universitetets Oldsaksamling. (Universitetets Oldsaksamlings Skrifter, Ny rekke, nr 22).
- Fuglestvedt, Ingrid. 2005. *Pionerbosetningens fenomenologi. Sørvest-Norge og Nord-Europa 10200/ 10000 – 9500 BP*. Göteborg: Bricoleur Press.
- Gabrielsen, Gunnar. 1959. «A marine transgression of Boreal age in the southernmost part of Norway.» *Nature* 183:1616.
- Geneste, Jean-Michel. 1991. «Systèmes techniques de production lithique: variations techno-économiques dans les processus de réalisation des outillages paléolithiques.» *Techniques et Cultures* 17–18:1–35.
- Gjerpe, Lars Erik. 2001. «Kult, politikk, fyll, vold og kokegropfelt på Hov.» *Primitive tider* 2001 5–17.
- Gjerpe, Lars Erik. 2006. «10 bud for unge arkeologer som vil i avisa.» *Nicolay Arkeologisk Tidskrift* 99:20–29.
- Gjerpe, Lars Erik, red. 2008a. *E18-prosjektet Vestfold, Bind 4, Kulturhistoriske, metodiske og administrative erfaringer*. Oslo: Kulturhistorisk Museum, Fornminneseksjonen, Universitetet i Oslo. (Varia 74).
- Gjerpe, Lars Erik. 2008b. «Formidling.» Pp. 149–52 i *Kulturhistoriske, metodiske og administrative erfaringer. E18-prosjektet Vestfold, Bind 4*. Red. Lars Erik Gjerpe. Oslo: Kulturhistorisk Museum, Fornminneseksjonen, Universitetet i Oslo. (Varia 74).
- Gjerpe, Lars Erik. 2008c. «Kapittel 6. Radiokarbonateriner – kulturhistoriske og kildekritiske erfaringer.» Pp. 85–94 i *E18-prosjektet Vestfold, Bind 4, Kulturhistoriske, metodiske og administrative erfaringer*. Red. Lars-Erik Gjerpe. Oslo: Kulturhistorisk museum, Fornminneseksjonen. (Varia 74).
- Gjerpe, Lars Erik, og Grethe Bjørkan Bukkemoen. 2008a. «Kapittel 13. Nordby 52 – Heller med Heller med boplasspor fra nøstvettid, neolitikum, bronseal-

- der og jernalder og smieaktivitet fra middelalder.» Pp. 199–234 i *E18-prosjektet – Bind 2, Steinalderboplasser, boplasspor, graver og dyrkningsspor*. Red. Lars Erik Gjerpe. Oslo: Kulturhistorisk Museum, Fornminneseksjonen, Universitetet i Oslo. (Varia 72).
- Gjerpe, Lars Erik, og Grethe Bjørkan Bukkemoen. 2008b. «Kapittel 2 - Toskipede hus fra neolitikum-bronsalder og boplasspor fra jernalder.» Pp. 7–38 i *E18-prosjektet Vestfold – Bind 3, Hus, boplass- dyrkningsspor*. Red. Lars Erik Gjerpe. Oslo: Kulturhistorisk Museum, Fornminneseksjonen, Universitetet i Oslo. (Varia 73).
- Gjenvik, Bjørn. 2009. *Flo og fjære – langs kysten av Norge og Svalbard*. Bærum: Farleia forlag.
- Glob, Peter Vilhelm. 1945. *Studier over den jyske Enkeltgravskultur*. København: Gyldendal.
- Glykou, Aikaterini. 2013. «Seal hunting at the Baltic Sea coast - A case study from the Late Mesolithic and earliest Neolithic Neustadt in Holstein, Germany.» in *Hunting in northern Europe until 1500 AD. Old traditions and regional developments, continental sources and continental influences*, edited by Oliver Grimm and Ulrich Schmölcke. Neumünster: Wachholtz.
- Glørstad, Håkon. 1998. «Senmesolitikum i Østfold – et kronologisk perspektiv.» Pp. 69–82 i *Fra Østfolds oldtid. Foredrag ved 25-årsjubileet for Universitetets arkeologiske stasjon Isegran*. Red. Einar Østmo. Oslo: Universitetets Oldsaksamling. (Universitetets Oldsaksamlings skrifter. Ny rekke nr. 21).
- Glørstad, Håkon. 2002. «Innledning.» Pp. 1–33 i *Svinesundprosjektet. Bind 1. Utgravninger avsluttet i 2001*. Red. Håkon Glørstad. Oslo: Universitetets kulturhistoriske museer, Oldsaksamlingen. (Varia 54).
- Glørstad, Håkon. 2003. «Torpum 10 – en boplass fra overgangen mellom mesolitikum og neolitikum.» Pp. 277–310 i *Svinesundprosjektet. Bind 2. Utgravninger avsluttet i 2002*. Red Håkon Glørstad. Oslo: Universitetets Kulturhistoriske Museer. Fornminneseksjonen. (Varia 55).
- Glørstad, Håkon. 2004a. «Formidling av Svinesundprosjektet.» Pp. 191–202 i *Oppsummering av Svinesundprosjektet. Svinesundprosjektet Bind 4*. Red. Håkon Gørstad. Oslo: Kulturhistorisk Museum, Fornminneseksjonen, Universitetet i Oslo. (Varia 57).
- Glørstad, Håkon. 2004b. «Kronologiske resultater fra Svinesundprosjektet.» Pp. 21–46 i *Svinesundprosjektet. Bind 4*. Red. Håkon Glørstad. Oslo: Universitetets Kulturhistoriske Museer. Fornminneseksjonen. (Varia 57).
- Glørstad, Håkon. 2004c. «Oppsummering av Svinesundprosjektet.» i *Svinesundprosjektet. Bind 4*. Red. Håkon Glørstad. Oslo: Universitetets Kulturhistoriske Museer. Fornminneseksjonen. (Varia 57).
- Glørstad, Håkon. 2005. «Tangen – En neolittisk boplass fra Kragerø kommune, Telemark. Noen betrakninger omkring boplassens kulturmiljø og Traktbegerkulturen vestgrense.» *Viking* 68:25–54.
- Glørstad, Håkon. 2006. *Faglig program bind 1. Steinalderundersøkelser*. Oslo: Kulturhistorisk Museum, Fornminneseksjonen, Universitetet i Oslo. (Varia 61).
- Glørstad, Håkon. 2008. *Nære ting fra en fjern forntid*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Glørstad, Håkon. 2011. «The Nøstvet axe.» i *Stone axe studies III*, edited by Davis, Vin and Edmonds, Mark. Oxford: Oxbow Books.
- Glørstad, Håkon, og Espen Uleberg. 2002. «200 års flid for massenes føtter eller digitalisering av Oldsaksamlingens funn fra steinalder.» Pp. 73–82 i *UKM – En mangfoldig forskningsinstitusjon*, red. Ellen H. Hofseth. Oslo: Universitetets kulturhistoriske museer.
- Groseth, Lars. 2001. *Å finne sted – Økonomiske og rituelle landskap i Telemark i sen-neolitikum og bronsealder*. Oslo: Universitetets Kulturhistoriske museer. (Varia 53).
- Grøn, Ole. 2000. «Analyse af flintspredninger på steinalderboplader.» Pp. 157–86 i *Flintstudier*, red. Berit Valentin Eriksen. Århus: Aarhus Universitetsforlag.
- Gustafson, Lill. 1999. «Stunner [Akershus] – The ‘first’ Early Mesolithic site in eastern Norway.» Pp. 181–88 i *The Mesolithic of Central Scandinavia*. Edited by Joel Boaz. Oslo: Universitetets Oldsaksamling. (Universitetets Oldsaksamlings Skrifter, Ny rekke, nr 22).
- Gustafson, Lill. 2005. «Om kokegrop – koksteinsgrop – kogegrube – jordugn – härdgrop – torkugn – skärvtengsgröp.» Pp. 7–8 i *De gätefulle kokegropen. Kokegropseminaret 31. november 2001. Artikkelsamling*. Red. Lill Gustafson, Tom Heibrein, og Jes Martens. Oslo: Kulturhistorisk museum, Fornminneseksjonen. (Varia 58).
- Helskog, Knut, Svein Indrelid, og Egil Mikkelsen. 1976. «Morfologisk klassifisering av slätte steinartefakter.» *Universitetets Oldsaksamling Årbok* 1972–74:9–40.
- Henningsmoen, Kari E. 1979. «En karbon-dateret strandforskyvningskurve fra søndre Vestfold.» Pp. 239–47 i *Fortiden i søkelyset. ¹⁴C datering gjennom 25 år*, red. Reidar Nydal, Sverre Westin, Hafstem Ulf, og Steinar Gulliksen. Trondheim: Laboratoriet for Radiologisk Datering.
- Hernek, Robert. 2005. *Nytt ljus på Sandarnakulturen. Om en boplats från äldre stenålder i Bohuslän*. Göteborg: Institutionen för Arkeologi.
- Hernek, Robert, og Bengt Nordqvist. 1995. *Världens äldsta tuggummi? Ett urval spännande arkeologiska upptäckter som gjordes vid Huseby klev, och andra platser, inför Väg 178 över Orust*. Kungsbacka: Riksantikvarieämbetet UV Väst.

- Hinsch, Eric. 1955. «Traktbegerkultur - megalittkultur. En studie av Øst-Norges eldste, neolitiske gruppe.» *Universitetets Oldsaksamlings Årbok* 1951-1953:10-177.
- Holtedahl, Olaf. 1960. *Geology of Norway*. Oslo: H. Aschehoug & Co.
- Hufthammer, Anne Karin. 2006. «The vertebrate fauna of eastern Norway - from the Ice Age to the Middle Age.» Pp. 191-202 i *Historien i forhistorien. Festskrift til Einar Østmo på 60-årsdagen*. Red. Håkon Glørstad, Birgitte Skar, og Dagfinn Skre. Oslo: Kulturhistorisk museum. (Kulturhistorisk museum Skrifter 4).
- Hulthén, Biritta. 1981. «Porös neolitisk keramik.» *Universitetets Oldsaksamling Årbok 1980-1981* 53-62.
- Hygen, Anne-Sophie. 1977. *Tidligt jordbruk i Vestfold*. Oslo: Magistergradsavhandling i arkeologi, Universitetet i Oslo.
- Hygen, Anne-Sophie. 1982. «Stein- og bronsealderen.» i *Hedrum bygdebok, bind 1 Kulturhistoria*. Nanset: Hedrum kommune.
- Hüls, C. H., H. Erlenkeuser, M. J. Nadeau, P. M. Grootes, and N. Andersen. 2010. «Experimental study on the origin of cremated boneapatite carbon.» *Radiocarbon* 52(2):587-99.
- Høeg, Helge Irgens, og Egil Mikkelsen. 1979. «På sporet av det eldste jordbruket i Telemark.» Pp. 161-67 i *Fortiden i sokelyset. ¹⁴C datering gjennom 25 år*, red. Reidar Nydal, Sverre Westin, Hafstem Ulf, og Steinar Gulliksen. Trondheim: Laboratoriet for Radiologisk Datering.
- Høeg, Ove Arbo. 1985. *Ville vekster til gagn og glede*. Oslo - Bergen - Stavanger - Tromsø: Universitetsforlaget.
- Høgestøl, Mari, Lotte Selsing, T. Løken, og Arne Johan Nærøy, eds. 2005. *Konstruksjonsspor og byggeskikk. Maskinell flateavdekking - metodikk, tolkning og forvaltning*. Stavanger: Arkeologisk Museum i Stavanger.
- Indrelid, Svein. 1994. *Fangstfolk og bønder i fjellet. Bidrag til Hardangerviddas forhistorie 8500-2500 år før nåtid*. Oslo.
- Indrelid, Svein. 2009. *Arkeologiske undersøkelser i vassdrag. Faglig program for Sør-Norge*. Oslo: Riksantikvaren.
- Ingstad, Anne Stine. 1970. «Steinalderbopllassen Rognlien i Eidanger. Et bidrag til belysning av yngre steinalder i Telemark.» *Universitetets Oldsaksamling Årbok 1967-1968* 19-139.
- Iversen, Frode, Vibeke Lia, og Kristoffer Dahle. 2007. *Veien gjennom Vestfold - E18. Arkeologiske registreringer 2005/2006. Gulli-Langåker, Sky-Nøklegård, Nøklegård-Langangen*. red. Vibeke Lia. Tønsberg: Vestfold Fylkeskommune.
- Iversen, Johannes. 1941. *Landnam i Danmarks Stenalder*. København: Danmarks Geologiske Undersøgelse.
- Jaksland, Lasse. 2000. «Steinalderboplassen på Kvinne-sland i Tysvær.» Pp. 103-34 i *Åsgard - Natur- och kultuhistoriske undersøkelser langs en gassrør-trasé i Karmøy og Tysvær, Rogaland*. Red. T. Løken. Stavanger: Arkeologisk Museum i Stavanger. (AmS-Rapport 14).
- Jaksland, Lasse. 2001. *Vinterbrolokalitetene - en kronologisk sekvens fra mellom- og senmesolitikum i Ås, Akershus*. Oslo: Universitetets kultuhistoriske museer, Oldsaksamlingen. (Varia 52).
- Jaksland, Lasse. 2005. *Hvorfor så mange økser? En tolkning av funnene fra den klassiske Nøstvetboplassen i Ås, Akershus*. Oslo: Upublisert hovedfagsoppgave i nordisk arkeologi, IAKH, Universitetet i Oslo.
- Jaksland, Lasse, red. 2008. *E18 Brunlanesprosjektet, Årsrapport 2007*. Oslo: Kultuhistorisk museum. Universitetet i Oslo.
- Jaksland, Lasse, red. 2012a. *E18 Brunlanesprosjektet, Bind II. Undersøkte lokaliteter fra tidligmesolitikum*. Oslo: Kultuhistorisk Museum, Fornminneseksjonen, Universitetet i Oslo. (Varia 80).
- Jaksland, Lasse, red. 2012b. *E18 Brunlanesprosjektet, Bind III. Undersøkte lokaliteter fra tidligmesolitikum og senere*. Oslo: Kultuhistorisk Museum, Fornminneseksjonen, Universitetet i Oslo. (Varia 81).
- Jaksland, Lasse. 2012c. «Pauler 6 - bopllass fra tidligmesolitikum.» Pp. 59-92 i *E18 Brunlanes Bind III. Undersøkte lokaliteter fra tidligmesolitikum og senere*. Red. Lasse Jaksland. Oslo: Kultuhistorisk Museum, Fornminneseksjonen, Universitetet i Oslo. (Varia 81).
- Jaksland, Lasse. 2012d. «Pauler 7 - bopllass fra tidligmesolitikum.» Pp. 93-123 i *E18 Brunlanes Bind III. Undersøkte lokaliteter fra tidligmesolitikum og senere*. Red. Lasse Jaksland. Oslo: Kultuhistorisk Museum, Fornminneseksjonen, Universitetet i Oslo. (Varia 81).
- Jaksland, Lasse, red. under utgivelse. *E18 Brunlanesprosjektet, Bind I. Bakgrunn, forutsetninger og kultuhistorisk sammenstilling*. Oslo: Kultuhistorisk Museum, Fornminneseksjonen, Universitetet i Oslo.
- Jaksland, Lasse, og Marianne Bugge Kræmer. 2012. «Nøklegård 1 - lokalitet fra senneolitikum.» Pp. 199-227 i *E18 Brunlanesprosjektet. Bind III*. Red. Lasse Jaksland. Oslo: Kultuhistorisk Museum, Fornminneseksjonen, Universitetet i Oslo. (Varia 81).
- Jansen, Ivar L. 1980. *Skien kommune, Geiteryggen, kvartærangeologisk kart BYCC-028-10*. Skien: Fylkeskartkontoret i Telemark og Telemark Distrikthøgskole.
- Johansson, Axel Degn. 2000. *Ældre Stenalder i Norden*. Farum: Sammenslutningen af Danske Amatørarkæologer.
- Jonsson, Leif. 1995. «Vertebrate fauna during the Mesolithic on the Swedish west coast.» Pp. 147-60 i *Man and Sea in the Mesolithic*. Edited by Anders Fischer. Oxford: Oxbow Books. (Oxbow Monograph 53).

- Jonsson, Leif. 1996. *Fauna och landskap i Göteborgstrakten under boreal tid. Djurbensfynden från den boreala kustboplatsen vid Balltorp, Mölndal kommun, Västergötland.* Kungsbacka: Riksantikvarieämbetet. Avdelningen för arkeologiska undersökningar. UV väst.
- Jonsson, Leif. 2007. «Djurbenen från Sandhem. Tidigare undersökningar av djurben från kökkenmöddingar i Västsverige.» Pp. 231–51 i *Vistelser vid vatten. Groperamiska platser och kokgropar från bronsålder och järnålder*, red. Marianne Lönn och Pia Claesson. Ödeshög: Riksantikvarieämbetet & Bohusläns museum.
- Kaafjeld, Gunleik. 2005. *Glimt fra skogbrannvernet i Hedmark*. Hamar: Fylkesmannen i Hedmark. Landbruksavdelningen.
- Kankaanpää, Jarmo, and Tuija Rankama. 2009. «The Sujala site in Utsjoki - Post-Swiderian in Northern Lapland?» Pp. 38–44 i *Mesolithic Horizons. Papers presented at the Seventh International Conference on the Mesolithic in Europe, Belfast 2005*, edited by Sinead McCartan, Rick Schulting, Graeme Warren, and Peter Woodman. Oxford: Oxbow Books.
- Kent, Susan. 1991. «The Relationship between Mobility Strategies and Site Structure.» Pp. 33–60 i *The Interpretation of Archaeological Spatial Patterning*, edited by Ellen M. Kroll and T. Douglas Price. New York: Springer.
- Kent, Susan, and H. Vierich. 1989. «The myth of ecological determinism-anticipated mobility and site spatial organization.» Pp. 96–130 i *Farmers as Hunters. The Implications of Sedentism*, edited by Susan Kent. Cambridge: CUP Archive.
- Kindgren, Hans. 1991. «Dammen. En 8000 år gammal avfallshög eller skeletten som bara blir yngre med tiden.» *Bohuslän, årsskrift för Bohusläns Museum* 1991: 87–104.
- Kindgren, Hans. 1996. «Reindeer or seals? Some Late Paleolithic sites in central Bohuslän.» i *The Earliest Settlement of Scandinavia and its relationship with neighbouring areas*. Edited by Lars Larsson. Lund: (Acta Archaeologica Lundensia Series in 8°, No. 24).
- Kindgren, Hans, and Eva Schaller Åhrberg. 1999. «From Sandarna to Lihult: Fredsjö's Enerklev phase revisited.» Pp. 217–33 i *The Mesolithic of Central Scandinavia*. Edited by Joel Boas. Oslo: Universitetets Oldsaksamlings. (Universitetets Oldsaksamlings Skrifter. Ny rekke 22).
- Knutsson, Helena, och Kjel Knutsson. in press. «Chaine operatoire analys av utvalda flintartefakter från Nøklegård 1, Porsgrunn kommune, Telemark fylke. - En undersökning av tillverkning och användning.» Pp. 253–304 i *E18 Brunlanesprosjektet, Bind III. Undersøkte lokaliteter fra tidligmesolitikum og senere*. Red. Lasse Jakobsen. Oslo: Kulturhistorisk Museum, Fornminneseksjonen, Universitetet i Oslo. (Varia 81).
- Kristiansen, Kristian. 2002. «The Birth of Ecological Archaeology in Denmark: history and research environments 1950–2000.» i *The Neolithisation of Denmark. 150 years of debate*, edited by Kristian Kristiansen og Anders Fischer. Sheffield: J. R. Collis Publications.
- Kuijt, Ian., William C. Prentiss, and David L. Pokorny. 1995. «Bipolar reduction: an experimental study.» *Lithic technology* 20(2):116–27.
- Kutschera, Morten., og Tor Arne Waraaas. 2000. «Steinalderlokaliteten på 'Breiviksklubben', Bratt-Helgaland I Karmøy kommune.» Pp. 61–98 i *Åsgard- Natur- og kulturhistoriske undersøkelser langs en gassrør-trasé i Karmøy og Tysvær, Rogaland*. Red. T. Løken. Stavanger: Arkeologisk museum i Stavanger. (AmS-rapport 14).
- Lanting, Jan N., Anita T. Aerts-Bijma, and Johannes van der Plicht. 2001. «Dating of cremated bones.» *Radiocarbon* 43:249–54.
- Lanting, Jan N., and Anna L. Brindley. 1998. «Dating of cremated bone: the dawn of a new era.» *The Journal of Irish Archaeology* IX:1–7.
- Lepiksaar, Johannes. 1964. «Subfossile Robbenfunde von der Swedische Westküste.» *Zeitschr. für Säugetierkunde* 29(5): 257–266.
- Lepiksaar, Johannes. 1983. «Zoologisk undersökning.» Pp. 114–61 i *Bua Västergård – en 8000 årig gammal kustboplats*, red. Johan Wigforss, Johannes Lepiksaar, Ingrid U Olsson, och Tore Passe. Göteborg: Göteborgs Arkeologiska Museum.
- Lia, Vibeke. 2008. *Opp fra havet. Arkeologiske registreringer langs ny jernbanetrasé Farriseidet–Telemark grense*. Tønsberg: Vestfold Fylkeskommune.
- Lia, Vibeke. 2009. *Rapport Arkeologisk registrering. E18 Bommestad – Sky*. Tønsberg: Vestfold Fylkeskommune.
- Lidén, Kerstin, Gunilla Eriksson, Bengt Nordqvist, Anders Götherström, and Erik Bendixen. 2004. «'The wet and the wild followed by the dry and the tame' – or did they occur at the same time? Diet in Mesolithic – Neolithic southern Sweden.» *Antiquity* 78(299):23–33.
- Lindblom, Inge. 1984. «Former for økologisk tilpasning i mesolitikum, Østfold.» *Universitetets Oldsaksamling. Årbok* 1982/1983:46–86.
- Linderholm, Johan. 2012. *Markundersökningar inom Vestfoldbaneprojektet. Analys av markprofiler från Gunnarsrød 6 och Sundsaasen 2 Porsgrunn kommune, Telemark*. Umeå: Miljöarkeologiska laboratoriet, Institutionen för ide- och samhällsstudier. Umeå Universitet.
- Ling, Johan. 2008. *Elevated rock art. Towards a maritime understanding of Bronze Age rock art in northern Bohuslän, Sweden*. Göteborg: Doctoral Theses from University of Gothenburg.

- Löfstrand, Lars. 1974. *Yngre stenålderns kustboplatser. Undersökningarna vid Ås och studier i den gropkeramiska kulturens kronologi och ekologi.* Uppsala: Avhandling (doktorgrad) Uppsala universitet.
- Løken, T., Lars Pilø, og O. Hemdorff. 1996. *Maskinell flateavdekking og utgravnning av forhistoriske jordbruksboplasser – en metodisk innføring.* Stavanger: Arkeologisk museum i Stavanger.
- Lönn, Marianne. 2011. *Björnkvinnans grav. Om en arkeologisk utgrävning.* Mölnlycke: Riksantikvarieämbetet Arkeologiska uppdragsverksamheten (UV).
- Mangerud, Jan, Richard Gyllencreutz, Øystein Lohne, and John Inge Svendsen. 2011. «Glacial history of Norway.» Pp. 279–98 i *Quaternary Glaciations Extent and Chronology*, edited by Jürgen Ehlers, Phillip Gibbard, and Phillip Hughes. Amsterdam: Elsevier.
- Mansrud, Anja. 2008. «Kapittel 14. Rødbøl 54 - Boplasspor fra mellommesolitisk og kokegropfelt fra eldre jernalder.» Pp. 235–67 i *E18-prosjeket - Bind 2, Steinålderboplasser, boplasspor, graver og dyrkningspor.* Red. Lars Erik Gjerpe. Oslo: Kulturhistorisk Museum, Forminneselekjonen, Universitetet i Oslo. (Varia 72).
- Mansrud, Anja. 2013a. «En mikrolitt til besvær? Typologi, kronologi og kompositredskaper i østnorsk mellommesolitiskum.» *Viking* LXXVI:63–86.
- Mansrud, Anja. 2013b. «Hovland 4. Mellommesolittisk lokalitet med fire funnkonsentraser og ti strukturer.» Pp. 143–170 i *E18 Bommestad-Sky. Undersøkelser av lokaliteter fra mellommesolitiskum, Larvik kommune, Vestfold fylke*, red. Steinar Solheim og Hege Damlien. Kristiansand: Portal.
- Mansrud, Anja. 2013c. «Torstvet. Et kortvarig opphold i mellommesolitiskum.» Pp. 236–254 i *E18 Bommestad-Sky. Undersøkelser av lokaliteter fra mellommesolitiskum, Larvik kommune, Vestfold fylke*, red. Steinar Solheim og Hege Damlien. Kristiansand: Portal.
- Matsumoto, Meiko. 2004. «Austein og Melau. Tidligmesolittiske boplasser i Vestfold.» *Viking* 67:49–68.
- Melle, Torbjørn, og Christoffer Knagenhjelm. 2006. «Feltmetodikk – kvar blei det av oldsakene? Forslag til utbetring av flateavdekkingsmetoden.» *Primitive Tider* 9:63–69.
- Melvold, Stine. 2011. «Råstoff og kommunikasjon i pionerfasen ved Rena elv.» *Primitive Tider* 13:47–59.
- Midtbø, Inger, Lisbeth Prøsch-Danielsen, og Svein Kjetil Helle. 2000. «Den holocene (etteristidens) strandlinje i området Mandal-Kristiansand, Vest-Agder, Sør-Norge: Et forprosjekt.» Pp. 37–49 i *Norsk kvarterbotanikk ved årtusenskiftet*. Red. Lotte Selsing. Stavanger: Arkeologisk museum (AmS-Varia 37).
- Mikkelsen, Egil. 1975a. *Frebergsvik. Et mesolitisk boplassområde ved Oslofjorden.* Oslo: Universitetets Oldsaksamling. (Universitetets Oldsaksamling skrifter. – Ny rekke 1).
- Mikkelsen, Egil. 1975b. «Mesolithic in South-eastern Norway.» *Norwegian Archaeological Review* 8(1):19–35.
- Mikkelsen, Egil. 1977. «Østnorske veideristninger – kronologi og øko-kulturelt miljø.» *Viking* XL:147–201.
- Mikkelsen, Egil. 1989. *Fra jeger til bonde. Utviklingen av jordbruksamfunn i Telemark i steinalder og bronsealder.* Oslo: Universitetets Oldsaksamling. (Universitetets Oldsaksamling skrifter. Ny rekke 11).
- Mikkelsen, Egil, Torben Bjarke Ballin, og A. K. Huftammer. 1999. «Tørkop. A Boreal Settlement in South-Eastern Norway.» *Acta Archaeologica* 70:25–57.
- Mikkelsen, Egil, og Helge Irgens Høeg. 1977. «Hakker av elg – og hjortehorn funnet i Norge.» *Universitetets Oldsaksamling årbok 1975–76*:11–28.
- Mikkelsen, Egil, og Helge Irgens Høeg. 1979. «A reconsideration of Neolithic agriculture in Eastern Norway.» *Norwegian Archaeological Review* 12(1):3–47.
- Mjærum, Axel. 2011. «En trindøks med merker av historien – Noen detaljer om et funn fra Stokke i Vestfold.» *Nicolay Arkeologisk Tidskrift* 114:5–11.
- Mjærum, Axel. 2012a. «Nye åkre og gamle funn. Metodiske betraktninger om undersøkelser av sørøstnorske steinalderboplasser i dyrket mark.» *Primitive tider* 14:15–30.
- Mjærum, Axel. 2012b. «The bifacial arrowheads in South-east Norway. A chronological study.» *Acta Archaeologica* 83:105–43.
- Moen, Asbjørn. 1999. *National Atlas of Norway. Vegetation.* Hønefoss: Norwegian Mapping Authority.
- Myhre, Bjørn., og Ingvild Øye. 2002. *Jorda blir levevei, 4000 f.Kr.–1350 e.Kr.* Oslo: Samlaget. (Norges landbruks historie db 1).
- Myhre, Bjørn. 1967. «Tjorahelleren. Et bidrag til Rogalands tidlige steinalder.» *Stavanger Museum Årbok* 77:7–39.
- Nordqvist, Bengt. 1998. *A study of the mesolithic on the west coast of Sweden.* disputationssupplaga. Göteborg: Institutionen för arkeologi, Göteborg.
- Nordqvist, Bengt. 1999. «The Chronology of Western Swedish Mesolithic and Late Paleolithic. Old Answers in Spite of New Methods.» Pp. 235–53 i *The Mesolithic of Central Scandinavia*, edited by J. Boaz. Oslo: Universitetets Oldsaksamling. (Universitetets Oldsaksamling skrifter – Ny rekke 22).
- Nordqvist, Bengt. 2000. *Coastal Adoptions in the Mesolithic. A study of coastal sites with organic remains from the Boreal and Atlantic periods in Western Sweden.* Göteborg: Institutionen för arkeologi.
- Nordqvist, Bengt. 2005. *Huseby klev. En kustboplat med bevarat organiskt material från äldsta mesolitiskum till järnålder.* Bohuslän, Morlanda socken, Huseby 2:4 och 3:13, RAÄ 89 och 485. Mölndal: Riksantikvarieämbetet. Avdelningen för arkeologiska undersökningar.

- Nyhus, Per. 1999. *Larvik A-Å*. Larvik: Østlands-Posten.
- Nyland, Astrid. 2010. *Kulturhistorisk registrering, Porsgrunn kommune. Doppeltspor - Jernbane 2010*. Skien: Telemark Fylkeskommune.
- Nyland, Astrid. 2012. «Pauler 4 – tidligmesolittisk bosetning.» Pp. 3–58 i *E18 Brunlanes Bind III. Undersøkte lokaliteter fra tidligmesolitikum og senere*. Red. Lasse Jakslund. Oslo: Kulturhistorisk Museum, Fornminneseksjonen, Universitetet i Oslo. (Varia 81).
- Nyland, Astrid, og Tina Amundsen. 2012. «Bakke - boplass fra tidligmesolitikum.» Pp. 143–198 i *E18 Brunlanes Bind III. Undersøkte lokaliteter fra tidligmesolitikum og senere*. Red. Lasse Jakslund. Oslo: Kulturhistorisk Museum, Fornminneseksjonen, Universitetet i Oslo. (Varia 81).
- Nærøy, Arne Johan. 1994. *Troll-prosjektet. Arkeologiske undersøkelser på Kollsnes, Øygarden k. Hordaland, 1989–1992*. Bergen: Arkeologisk Institutt, Universitetet i Bergen.
- O'Connell, J. F. 1987. «Alyawara site structure and its archaeological implications.» *American Antiquity* 52:74–108.
- Odell, George H. 2000. «Stone Tool Research at the End of the Millennium: Procurement and Technology.» *Journal of Archaeological Research* 8(4):269–331.
- Odgaard, Ulla. 1993. *C.nr. 38156, E18 - Rughtvedt 1993, Bamble kommune, Telemark fylke*. Oslo: Arkiv, Kulturhistorisk Museum, Fornminneseksjonen, Universitetet i Oslo.
- Olesen, Odleiv, et al. 2002. *Neotectonics in Norway. Final report*. Oslo: Norges geologiske undersøkelse. (NGU Report no 2002.002).
- Olsen, Asle Bruen. 1992. *Kotedalen - en boplass gennem 5000 år. Fangstbosetning og tidlig jordbruk i Vestnorsk steinalder*. Historisk museum, Universitetet i Bergen.
- Olsen, Jesper et al. 2008. «Characterisation and blind testing of radiocarbon dating of cremated bone.» *Journal of Archaeological Science* 35(3):791–800.
- Olsen, Knut Sofus, og Rolf Sørensen. 1992. *TJØME 1813 II. Kvartærgеологisk kart - M. 1 : 50 000, med beskrivelse*. Trondheim: Norges geologiske undersøkelse.
- Olsen, Morten. 2012. *Arkeologisk registrering E-18 Rughtvedt - Dørdal 2011*. Skien: Telemark Fylkeskommune.
- Olsson, Ingrid U., og M. F. A. El-Daoushy. 1974. «A comparison of different methods for pretreatment of bone.» *Geologiska föreningens förhandlingar*. 96:625–39.
- Olsson, Ingrid U. 1996. «¹⁴C dates and the reservoir effect.» Pp. 5–23 i *International workshop on isotopic geochemical research in the Baltic region; Lohusalu, Estonia, March 14–16, 1996*, edited by Johannes Van der Plicht. Groningen: Centre for Isotope Research.
- Olsson, Louise. 1996. *Metkrokar för insjö- eller kustfiske?* En funktionell och korologisk analys av 121 metkrokar. Göteborg: Otryckt C-uppsats, Göteborgs Universitet, Institutionen för Arkeologi.
- Persson, Per. 2008. «Nauen 5.2 - Stenåldersboplater och fossil åkermark.» i *E18-prosjektet Vestfold, Bind 2. Stenalderboplasser, boplasspor, graver og dyrkingsspor*. Red. Lars Erik Gjepe. Oslo: Kulturhistorisk Museum, Fornminneseksjonen, Universitetet i Oslo. (Varia 72)
- Petersen, Peter Vang. 1993. *Flint fra Danmarks Oldtid*. København: Høst og Søn.
- Petersen, Peter Vang. 2008. *Flint fra Danmarks Oldtid*. København: Museerne.dk.
- Prescott, Christopher. 1991. «Late Neolithic and Bronze Age developments on the periphery of Southern Scandinavia.» *Norwegian Archaeological Review* 24(1):35–48.
- Prescott, Christopher. 1995. «Aspects of Early Pastoralism in Sogn, Norway.» *Acta Archaeologica* 66:163–90.
- Prescott, Christopher. 2009. «History in prehistory - the later Neolithic/Early Metal Age, Norway.» Pp. 193–216 i *Neolithisation as if history mattered. Processes of Neolithisation in North-Western Europe*, red. Håkon Gørstad og Christopher Prescott. Lindome: Bricoleur Press.
- Pässe, Tore. 1983. *Havsstrandens förändringar i norra Halland under Holocen tid*. Göteborg: Göteborgs universitet. Geologiska institutionen.
- Pässe, Tore. 1996. *A mathematical model of the shore level displacement in Fennoscandia*. Göteborg: Sveriges geologiska undersökning.
- Rankama, Tuija, and Jarmo Kankaanpää. 2008. «Eastern arrivals in post-glacial Lapland: the Sujala Site 10,000 cal BP.» *Antiquity* 82:884–98.
- Reimer, Paula J. et al. 2011. «IntCal09 and Marine09 Radiocarbon Age Calibration Curves, 0–50,000 Years cal BP.» *Radiocarbon* 51(4):1111–50.
- Reitan, Gaute. 2010. «Lundevågenprosjektet - gammelt nytt fra Norges sørspiss.» *Vest-Agder-museet Lista Årbok 2010*:39–50.
- Reitan, Gaute. 2012. «Siste nytt fra Norges 'megalitkum'. Om en sikringsgravning nær en megalittgrav på Hurum.» Pp. 121–41 i *Neolitikum. Nye resultater fra forskning og forvaltning*. Red. Anette Solberg, Jon Atle Stålesen, og Christopher Prescott. Oslo: Nicolay. (Nicolay Skrifter 4).
- Reitan, Gaute, og Inger Marie Berg-Hansen. 2009. *Rapport fra arkeologisk utgravnning. Lundevågenprosjektet delrapport 1. Sammenfattende rapport. Lunde, 6/1, 6/35 og Skjolnes, 7/23, 7/27, Farsund kommune, Vest-Agder*. Oslo: Arkiv, Kulturhistorisk Museum, Fornminneseksjonen, Universitetet i Oslo.
- Rosvold, Jørgen, Hallvard Haanes, Reidar Andersen, Knut H. Røed, og Kari Bjørneraa. 2012. «Artenes

- historie i Norge - bestandsutvikling, genetikk og forvaltning.» Pp. 34–59 i *Klaavvilt i norsk natur – historie, biologi og forvalting*, red. Kari Bjørneraa. Trondheim: Akademika Forlag.
- Rui, Liv Marit. 1990. *Gassrørprosjektet. Registrering av fornminner i Vestfold og deler av nedre Telemark, fjellpipe I*. Oslo: Arkiv, Universitetet i Oslo v/Oldsaksamlingen, Institutt for arkeologi, kunsthistorie og numismatikk.
- Schaller Åhrberg, Eva. 2007. «Fishing for storage: Mesolithic short term fishing for long term consumption.» i *Shell Middens in Atlantic Europe*, edited by Nicky Milner, Oliver E Craig, and Geoffrey N Bailey. Oxford: Oxbow Books.
- Schiffer, Michael B. 1987. *Formation processes of the archaeological record*. Albuquerque: University of New Mexico Press.
- Schiffer, Michael B. 1972. «Archaeological context and systemic context.» *American Antiquity* 37(2):156–65.
- Schmitt, Lou et al. 2006. «‘Why they came’: The colonization of the coast of Western Sweden and its environmental context at the end of the last glaciation.» *Oxford Journal of Archaeology* 25(1):1–28.
- Selsing, Lotte. 1979. «Gamle furustubber i fjellet.» *Arkeologisk Museum i Stavanger, Småtrykk* 3 71–85.
- Seppä, Häkki, Anne Elisabeth Bjune, Richard J. Telford, H. John B. Birks, and S. Veski. 2009. «Last nine-thousand years of temperature variability in Northern Europe.» *Climate of the past Discussions* 5(3):1521–52.
- Shennan, Ian et al. 2000. «Modelling western North Sea Palaeogeographies and tidal changes during the Holocene.» *Geological Society, London, Special Publications* 166:299–319.
- Sinclair, Anthony R. E., og N. Schlanger, eds. 1990. «Technology in the humanities.» *Archaeological Review from Cambridge* 9.
- Sjöberg, Jan Erik. 1987. «Stockbåten – en tidlös farkost.» *Fynd 1987/1*.
- Sjögren, Karl-Göran. 2003. «Mångfalldige uhrminnes grafvar...» *Megalitgravar och sambälle i Västsverige*. Göteborg: Institutionen för arkeologi. Göteborgs universitet.
- Sjöström, Arne. 2004. *Rönneholm 6–10, 12, 14 och 15. Arkeologisk undersökning av ett mesolitiskt boplatskomplex i Rönneholms mosse, Hassle 32:18, Stebag socken, Eslövs kommun, Skåne*. Lund: Institutionen för arkeologi och antikens historia Lunds universitet.
- Sjöström, Arne, and Björn Nilsson. 2009. «‘Rulers’ of southern Sweden: Technological aspects of a rediscovered tool.» Pp. 788–94 i *Mesolithic Horizons. Papers presented at the Seventh International Conference on the Mesolithic in Europe, Belfast 2005*, edited by Sinead McCartan, Rick Schulting, Graeme Warren, og Peter Woodman. Oxford: Oxbow books.
- Skjelstad, Guro. 2003. *Regionalitet i vestnorsk mesolitikum. Råstoffbruk og regionale grense på Vestlandskysten i mellom- og senmesolitikum*. Bergen: Upublisert hovedfagsoppgave, Universitetet i Bergen, Bergen.
- Skjelstad, Guro. 2011a. «Fosenlokalitetene – oppsummeringer og diskusjon.» Pp. 217–46 i *Steinalderboplasser på Fosenhalvøya. Arkeologiske og naturvitenskapelige undersøkelser 2004–2007, T-forbindelse, Karmøy kommune, Nord-Rogaland*. Red. Guro Skjelstad. Stavanger: Arkeologisk museum, Universitetet i Stavanger. (AmS-Varia 52).
- Skjelstad, Guro. 2011b. «Lindøy 1B – en lokalitet fra siste del av mellommesolitikum.» Pp. 169–76 i *Steinalderboplasser på Fosenhalvøya. Arkeologiske og naturvitenskapelige undersøkelser 2004–2007, T-forbindelse, Karmøy kommune, Nord-Rogaland*. Red. Guro Skjelstad. Stavanger: Arkeologisk museum, Universitetet i Stavanger. (AmS-Varia 52).
- Solberg Andreassen, I. 2006. «Vilje til formidling.» *Nicolay Arkeologisk Tidskrift* 99:4–11.
- Solem, Maria Westrum. 2012. *Arkeologisk registrering. Porsgrunn kommune Vestfoldbanen – Dobbeltspor. Tilleggsregistreringer 2012*. Skien: Telemark Fylkeskommune.
- Solheim, Steinar. 2012. *Lokal praksis og fremmed opphav. Arbeidsdeling, sosiale relasjoner og differensiering i øst-norsk tidligeolitikum*. Oslo: Universitetet i Oslo.
- Solheim, Steinar, red. 2014. *E18 Rugtvedt-Dørdal. Arkeologisk undersøkelser i Bamble kommune, Telemark fylke. Årsrapport 2013*. Oslo: Kulturhistorisk Museum, Fornminneseksjonen, Universitetet i Oslo.
- Solheim, Steinar, og Hege Damlien, red. 2013. *E18 Bommestad-Sky. Undersøkelser av lokaliteter fra mellommesolitikum, Larvik kommune, Vestfold fylke*. Kristiansand: Portal forlag.
- Solheim, Steinar, og Dag Erik Færø Olsen. 2013. «Hovland 3. Mellommesolittisk boplass med hyttetuft.» I *E18 Bommestad-Sky. Undersøkelser av lokaliteter fra mellommesolitikum, Larvik kommune, Vestfold fylke*, red. Steinar Solheim og Hege Damlien. Kristiansand: Portal forlag.
- Sollberger, Solly J. B., and L. W. Patterson. 1976. «The myth of bipolar flaking industries.» *Newsletter of lithic Technology* 5(3):40–41.
- Soltvedt, Eli-Christine. 2009. *Bondene på Kvåleboddlene : boplass-, jordbruks- og landskapsutvikling gjennom 6000 år på Jæren, SV Norge*. Stavanger: Arkeologisk museum i Stavanger.
- Soltvedt, Eli-Christine, og Kari E. Henningsmoen. under utgivelse. «Agricultural and household activities in prehistoric Vestfold, Southeast Norway, as illustrated by pollen data and the charred remains of crops and wild plants.»

- Stabell, Bjørg. 1980. «Holocene shorelevel displacement in Telemark, southern Norway.» *Norsk Geologisk Tidsskrift* 60:71–81.
- Stabell, Bjørg. 1982. *The response of Diatom floras during Late Quaternary shore line displacement in southern and western Norway*. Oslo: Avhandlin (dr. scient.), Universitetet i Oslo.
- Stene, Kathrine, red. 2010. *Steinalderundersøkelser ved Rena elv. Gråfjellprosjektet. Bind III*. Oslo: Kulturhistorisk Museum, Fornminneseksjonen, Universitetet i Oslo. (Varia 76).
- Strydonck, Mark Van, Mathieu Doudin, and Guy De Mulder. 2010. «The carbon origin of structural carbonate in bone apatite of cremated bones.» *Radiocarbon* 52(2-3):578–86.
- Sundström, Lars, and Jan Apel. 1998. «An early Neolithic axe production and distribution system within a semi-sedentary farming society in eastern central Sweden, c. 3500 BC.» Pp. 155–91 i *Proceedings from the third flint alternatives conference at Uppsala, Sweden, October 18–20, 1996*. Edited by Lena Holm and Kjel Knutsson. Uppsala: Department of Archaeology and Ancient History, Uppsala University. (Occasional Papers in Archaeology 16).
- Sundström, Lars, Kim Darmark, och Niklas Stenbäck, eds. 2006. *Postboda 2 och 1. Säsongsboplatser med gropkeramik från övergången tidigneolitikum–mellanneolitikum i norra Uppland*. Uppsala: Societas Archaeologica Upsalensis.
- Svensson, Nils-Olof, och Joachim Regnell. 2013. «Vegetationsdynamik och markanvändningshistoria längs vägsträckan Gulli-Langaker i Vestfold, Norge.» Pp. 125–64 in, *E18-prosjektet Gulli-Langåker, bind 3*, red. Lars-Erik Gjerpe. Bergen: Fagbokforlaget.
- Sørensen, Mikkel. 2006. «Teknologiske traditioner i Maglemosekulturen. En diakron analyse af Maglemosekulturens flækkeindustri.» Pp. 19–76 i *Stenalderstudier. Tidligt mesolitiske jægere og samlere i Sydkandinavien*, red. Berit V Eriksen. Århus: Jysk Arkæologisk Selskab.
- Sørensen, Mikkel. 2008. «Spatial Analysis by Dynamic Technological Classification: a Case Study from the Palaeolithic— Mesolithic transition.» Pp. 107–24 i *Technology in Archaeology: Proceedings of the SILA Workshop: The Study of Technology as a Method for Gaining Insight Into Social and Cultural Aspects of Prehistory; The National Museum of Denmark, Copenhagen, november 2–4, 2005*, edited by Mikkel Sørensen og P. Desrosiers. Aarhus: Aarhus Universitetsforlag.
- Sørensen, Mikkel. 2012. «The arrival and development of pressure blade technology in southern Scandinavia.» Pp. 237–59 i *The emergence of pressure blade making; from origin to modern experimentation*, edited by P. Desrosiers. Montreal: Springer.
- Sørensen, Mikkel et al. 2013. «The First Eastern Migrations of People and Knowledge into Scandinavia: Evidence from Studies of Mesolithic Technology, 9th–8th Millennium BC.» *Norwegian Archaeological Review* 46(1):19–56.
- Sørensen, Mikkel, and P. Desrosiers, eds. 2008. *Technology in Archaeology: Proceedings of the SILA Workshop: The Study of Technology as a Method for Gaining Insight Into Social and Cultural Aspects of Prehistory; The National Museum of Denmark, Copenhagen, november 2–4, 2005*. Aarhus: Aarhus Universitetsforlag.
- Sørensen, Rolf. 1979. «Late Weichselian deglaciation in the Oslofjord area.» *Boreas* 8(2):241–46.
- Sørensen, Rolf et al. under utgivelse. «Utviklingen av det senglasiale og tidlig preboreale landskapet og vegetasjonen omkring steinalderboplasse ved Pauler, Larvik kommune, Vestfold.» *E18 Brunlanesprosjektet. Bind I*. Red. Lasse Jakland.
- Sørensen, Rolf, Sivert Bakkelid, og Bjørn Torp. 1987. «Landhevning. Kartblad 2.3.3. Målestokk 1:5 mill.» i *Nasjonalatlas for Norge*. Hønefoss: Statens kartverk.
- Sørensen, Rolf, Kari E. Henningsmoen, Helge I. Høeg, Bjørg Stabell, and Kristine M. Bukholm. 2007. «Geology, Soils, Vegetation and Sea-levels in the Kaupang Area.» Pp. 251–72 i *Kaupang in Skiringssal, Norske Oldfunn XXII*, red. Dagfinn Skre. Oslo: Aarhus University Press.
- Thomas, Elizabeth R. et al. 2007. «The 8.2ka event from Greenland ice cores.» *Quaternary Science Reviews* 26(1–2):70 – 81.
- Trigger, Bruce G. 1989. *A history of archaeological thought*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Troim, Isa. 1994. *Skinner og minner. Modernisering av Vestfoldbanen. Konsekvenser for kulturmiljøene. Delrapport for strekningen Larvik Eidanger*. Bærum: K.U. Rosland Arkitektkontor.
- Tørhaug, Vanja. 2003. «Torpum 9b - en boplatt fra næstvetfasen med kulturlag og ildsteder.» Pp. 79–141 i *Svinesundprosjektet. Bind 2. Utgravninger avsluttet i 2002*. Red. Håkon Glørstad. Oslo: Universitetets Kulturhistoriske Museer. Fornminneseksjonen. (Varia 55).
- Undås, Isak. 1950. «Om morener, israndstadier, marine grenser og jordskorpas stigning ved den seenglasiale Oslofjord.» *Universitetet i Bergen Årbok 1950. Nat.vit. Rk. 1:1–71*.
- Vinsrygg, Synnøve. 1979. «Reiskapar til sinking/primitivt jordbruk? Analyse av steinkøller med bora hol fra Rogaland.» *Viking* 42:27–68.
- Vogel, Pierre. 2010. *Vardagslivets aktiva oförändring. En studie av kultur genom arkeologi och stenåldersboplatser*. Uppsala: Uppsala universitet.
- Waraas, Tor Arne. 2001. *Vestlandet i tidlig Preboreal tid*.

- Fosna, Abrensburg eller vestnorsk tidligmeolitikum. Bergen: Universitetet i Bregen.
- Welinder, Stig. 1971. «Överråda. A pitted ware culture site in Eastern Sweden.» *Meddelanden från Lunds Universitets Historiska Museum* 1969-70:5-98.
- Welinder, Stig. 1975. *Prehistoric agriculture in eastern Middle Sweden*. Lund: Arkeologiska institutionen, Lunds universitet.
- Whittaker, John C. 1994. *Flintknapping. Making & understanding stone tools*. Austin: University of Texas Press.
- Wigforss, Johan. 1995. «West Swedish Mesolithic settlements containing faunal remains - aspects of the topography and economy.» i *Man and Sea in the Mesolithic - coastal settlement above and below present sea level*. Edited by Anders Fischer. Oxford: Oxbow Books (Oxbow Monograph vol. 53).
- Wiseman, John L. 2007. *Överlevnadshandbok - Hur man överlever i natur och till sjöss*. Stockholm: Bokförlaget Forum.
- Yerkes, Richard W., og P. Nick Kardulias. 1993. «Recent developments in the analysis of lithic artifacts.» *Journal of Archaeological Research* 1:89–119.
- Østmo, Einar. 1976. «Torsrød. En senmesolittisk kystboplass i Vestfold.» *Universitetets Oldsaksamlings årbok* 1972-74:41–52.
- Østmo, Einar. 1988. *Etableringen av jordbrukskultur i Østfold i steinalderen*. Oslo: Universitetets Oldsaksamlings (Universitetets Oldsaksamlings Skrifter. Ny rekke. Nr. 10).
- Østmo, Einar. 1995. «Nøstvetboplassen på Dælenengen i Oslo. Universitetets Oldsaksamlings første boplassundersøkelse.» *Universitetets Oldsaksamling Årbok* 1993-1994:91–119.
- Østmo, Einar. 1997. «The Neolithic coastal site at Auve in Sandefjord, Vestfold, Southeast Norway. An introductory note on the archaeology.» Pp. 9–15 i *Auve, bind II*, vol. 17, *Norske oldfunn*.
- Østmo, Einar. 1998. «Da jordbruket kom til Norge. Funn fra TN A-fasen i Østfold.» Pp. 83–108 i *Fra Østfolds oldtid. Foredrag ved 25-årsjubileet for Universitetets arkeologiske stasjon Isegran*. Red. Einar Østmo. Oslo. (Universitetets Oldsaksamlings skrifter. Ny rekke nr. 21).
- Østmo, Einar. 2008. *Auve. En fangstboplatt fra yngre steinalder på Vesterøya i Sandefjord. I. Den arkeologiske del*. Oslo: Kulturhistorisk museum, Universitetet i Oslo. (Norske Oldfunn XXVIII).
- Østmo, Einar. 2011. *Krigergraver. En dokumentarisk studie av senneolittiske hellekister i Norge*. Oslo: Kulturhistorisk Museum, Universitetet i Oslo. (Norske Oldfunn XXVI).
- Østmo, Einar, og L. Skogstrand. 2006. «Nye funn av traktbegerkeramikk ved Oslofjorden. Børsebakke og Vøyenenga.» *Viking Bind LXIX*:69–90.